

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/3. sz.

Az évek során kialakult gyakorlat szerint az EKE „időszámításában” egy-egy év közgyűléstől közgyűlésig tart. A szegedi találkozóig előttünk álló hónapok munkatervében ismét szerepel a Hírlevelek közrebocsátása. A „kiadványt” a Címtárhoz/Névtárhoz hasonlóan továbbra is „belső használatra” szánjuk. Szándékunk változatlan: beszámoljunk a könyvtári szakmai élet eseményeiről, ugyanakkor az Egyesülés mindennapjairól. Bízunk abban, hogy a Hírlevelekben megjelent írások segítségével egy kicsit résztvevőivé válunk egy-egy szakmai rendezvénynek, s talán a Kollégák segítségével meghallhatunk olyan információkat, amelyek egyébként nem jutottak volna el hozzánk, elkerülték volna figyelmünket. Továbbra is kérjük tehát az egyházi könyvtárak munkatársait, hogy segítsenek a következő számok összeállításában. Bizonyára több EKE könyvtár hétköznapi életében is történnek olyan események – egy-egy kiállítás, konferencia szervezése, kiadvány megjelentetése, új szoftver vagy szolgáltatás bevezetése – amelyek mindannyiunk számára érdekesek lehetnek. Várjuk tehát ezekről is a beszámolókat! Most megjelenő, ötödik Hírlevelünket forgassák haszonnal!

Török Bea – Ásványi Ilona

Beszámoló az Egyházi Könyvtárak Egyesülése szakmai napjáról

Csurgó adott otthont az idén július 27. és 29. között tizenegyedik alkalommal megrendezett Egyházi Könyvtárak Egyesülése (EKE) éves közgyűlésének. A rendezvényen sajnos több EKE tagkönyvtár nem tudta képviseltetni magát, így a távolmaradók számára az alábbiakban olvasható rövid összefoglaló készült a találkozó főbb eseményeiről.

A három napos rendezvény nyitó napja a **szokásos közgyűléssel** indult, majd azt követően került sor „A tudás gyökere keserű, gyümölcse pedig gyönyörűsége” – Egyházi iskolai könyvtárak régen és ma címmel rendezett **konferenciára**. Az immár hagyományosnak tekinthető konferencia előadói voltak Dr. Jelenits István, Dr. Korzenszky Richárd, Dr. Balogh Mihály és Dr. Nagy Attila. Másnap a közgyűlés résztvevői Zágrábba látogattak el, ahol megtekintették a Horvát Nemzeti Könyvtárat, és az itt őrzött Zrínyi – Gyűjteményt, majd ellátogattak a Zágrábi Érseki Könyvtárba is.

A három napos rendezvényen első alkalommal került sor „**Szakmai nap**” megrendezésére. A szakmai nap lehetőséget adott a kis műhelyek munkájának megismerésére, a szakmát érintő aktuális kérdések megvitatására. A tavalyi jubileumi közgyűlésen fogalmazódott meg ún. munkacsoportok létrehozásának ötlete, melyek az egyházi könyvtárak között lévő típus és gyűjtőköri sajátosságok figyelembe vételével alakulnának meg. 2005 januárjában négy műhely kezdte meg működését: Gyűjteményi-, Szoftveres-, Periodika-, és PR-csoport.

A szakmai nap a **csoportok vezetőinek beszámolóival** indult. Berecz Ágnes (Ráday Gyűjtemény), a **Gyűjteményi csoport** vezetője ismertette az egyházi könyvtárakban végzett, a digitalizált állományt feltérképező felmérés eredményeit. A

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/3. sz.

felmérés rávilágított arra, hogy vannak egyházi gyűjtemények, amelyek már élenjárnak a munkában. Kiderült az is, hogy több könyvtárban vannak helyben archivált, „házi használatra” digitalizált dokumentumok, melyek többsége teljes terjedelemben digitalizált mű, könyvritkaság. Az ismertetett digitalizált és a jövőben digitalizálásra szánt dokumentumok áttekintése arra mutatott rá, hogy prioritást élveznek a régi nyomtatványok, kéziratok, melyek különlegességei az adott gyűjteményeknek, ugyanakkor a digitalizálási tervekben megtalálhatók olyan modern teológiai szakkönyvek, ill. helytörténeti, intézménytörténeti szempontból jeles alkotások, melyek a kutatók által gyakran használt, ugyanakkor nehezen elérhető művek közé sorolhatók.

A **Szoftveres-munkacsoport** szintén felmérést készített, amelynek eredményét Baranya Péter (*Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola Könyvtára*), a munkacsoport vezetője ismertette. A kérdőív több szempontból vizsgálta az egyházi könyvtárak informatikai fejlettségét: egyrészt eszköz oldalról, minőségi és mennyiségi jellemzők alapján, másrészt szoftver oldalról, harmadrészt pedig a felhasználók számítástechnikai képzettsége szempontjából. A beérkezett adatok alapján kiderült, hogy a legrosszabb helyzetben a szerzetesi könyvtárak vannak, míg a felsőoktatási könyvtárak helyzete mondható e tekintetben a legjobbnak. Átlagosan az egyházi könyvtárakban 5 fő dolgozik (az adatszolgáltató 38 könyvtár adatai alapján), az egy főre jutó kötettség pedig 20.438. Az állományok feldolgozása főként Orbis, Corvina, Huntéka, Szikla 21, és Aleph könyvtári szoftverekkel történik. Az informatikai ismeretek vizsgálata azt mutatja, hogy a könyvtárosok nagy többsége rendelkezik legalább alapfokú informatikai képzettséggel, és elenyésző azon kollégák száma, akik semmilyen számítástechnikai ismerettel nem rendelkeznek. A felmérés adatai szerint az adatszolgáltató könyvtárakban összesen 346 számítógép található, ebből az olvasók 166 számítógépet használhatnak. Itt is a főiskolai könyvtárak vezetnek tetemes előnnyel. Sajnos több olyan nagy egyházi könyvtár van, ahol egyáltalán nem áll az olvasók rendelkezésére számítógép. A felmérés részletes ismertetője olvasható a Könyvtári Levelező Lap 2005/5-6. számában. (*Baranya Péter -Kövéc Ildikó: Az egyházi könyvtárak informatikai fejlettsége – Egy felmérés eredményei in. Könyvtári Levelező Lap 2005/5-6.sz.)*

A harmadik beszámolót a **PR munkacsoport** koordinátora, Kohári Mária (*Váci Egyházmegyei Könyvtár*) tartotta. Bemutatta az EKE új Címtárát, mely a tagkönyvtárak legfontosabb adatait tartalmazza, kiegészítve a könyvtáros kollégák elérhetőségi adataival. Az új Címtár a közeljövőben már elérhető lesz az EKE-honlapon is. A tavalyi évben útnak indult az EKE-Hírlevél, amely igyekezett tájékoztatni a tagkönyvtárakat az Egyesülés rendezvényeiről, ill. minden, a szakmát érintő hírről, konferenciáról, találkozóról. Az EKE levelező listája az idén több téma kapcsán is felpettségült - derült ki a beszámolóból -, az egyik ilyen téma volt a digitalizálás. Az Egyesülés honlapjának fejlesztése, gondozása is fontos feladata a munkacsoportnak, hiszen sok egyházi könyvtárnak ez az egyetlen on-line megjelenési lehetősége.

Kövéc Ildikó (*Szegedi Hittudományi Főiskola Könyvtára*) a **Periodika munkacsoport** tevékenységéről tartott rövid beszámolót. A csoport nagy feladatra vállalkozott, mégpedig az EKE tagkönyvtárak kurrens, majd a retrospektív folyóirat

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/3. sz.

állományának feldolgozására. Az **első eredmények már olvashatók**, ill. böngészhetők az Egyesülés honlapján (<http://www.eke.hu/folyoirat.html>). Az adatbázis nagy segítséget jelenthet majd a kutatók kiszolgálásában, ill. az állománygyarapítás terén is. A munkacsoport vezetője rövid bemutatóval szemléltette a készülő periodika adatbázist a szakmai nap résztvevőinek. A munka nem fejeződött be, több könyvtár saját folyóirat állományának feldolgozásával foglalkozik, ami azt is bizonyítja, hogy az adatbázis kialakítása, ill. az ehhez szükséges adatok összegyűjtése hasznos az adatszolgáltató könyvtár számára is, hiszen ez egyben előmozdítja az állomány feltártságát.

A beszámolók után **Dr. Monok István**, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója **kért szót**. Beszédében méltatta az Egyesülés munkáját, és rámutatott az együttműködés szükségességére. Hozzátette, hogy mind az OSZK, mind a Könyvtári Intézet számít erre az összefogásra. A munkacsoportok beszámolóihoz hozzáfűzte, hogy itt is lehetséges az együttműködés, elég gondolni a Nemzeti Periodika Adatbázissal való közös munkára, vagy a digitalizálási problémák közös kezelésére. Példának hozta fel a digitalizált dokumentumok tárolási gondjait, melyre megoldást jelenthet az OSZK nagy kapacitású szervere. Az együttműködés fontosságát emelte ki a határon túli könyvtárakkal kapcsolatban is, méltatva az Egyesülés határon túli intézmények felé való nyitottságát.

Ezt követően sor került a közgyűlésen résztvevő **határon túli egyházi könyvtárak** bemutatkozására. Bereczki Gyöngyvér a **Babes-Bolyai Egyetem Katolikus Teológiai Fakultásának Könyvtárát** mutatta be, majd azt követően Emódi András Gábor számolt be a **Nagyvárad Római Katolikus Püspöki Könyvtár** munkájáról, feladatairól. Ferencz Erika beszélt a **Gyulafehérvári Római Katolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára** gyűjteményéről, végül pedig Küsmődi Attila számolt be egy új kezdeményezésről, a **Szamosújvári Római Katolikus Gyűjtőkönyvtár** kialakításáról és feladatairól. A gyűjtőkönyvtár a Szamosújvári Esperesi Kerület területén található plébániai könyvtárak régi könyves állományát, ill. irattárát próbálja összegyűjteni és megfelelő tárolási körülmények között megőrizni az utókor számára. A határon túli könyvtárak beszámolóiból kiderült, hogy a munkához nélkülözhetetlenek az anyaországból érkező támogatások, a jövőt tekintve azonban már vannak biztató kezdeményezések.

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése több mint tíz éves munkájával felkeltette a hazai könyvtáros szakma figyelmét is. Ezt igazolják azok a megkeresések, melyek az Egyesülés véleményét kérik könyvtárügyi kérdésekben. A nap záró harmadában olyan **aktuális témák kerültek napirendre**, mint a *Magyar kulturális stratégia*, a tervezett *Etikai kódex*, *A magyar könyvtárügy marketingstratégiája* és az *Országos digitalizáláshoz kapcsolódó stratégia*. Az Egyesülés is tanulmányozta az ezekhez kapcsolódó munkanyagokat, igyekezett kialakítani álláspontját.

Elsőként Berecz Ágnes (*Ráday Gyűjtemény*) ismertette az Egyesülés **Magyar kulturális stratégiával** kapcsolatban kialakított véleményét. Összefoglalójában méltatta egy, a nemzeti kultúra védelmét, fejlődését segítő kulturális stratégia kidolgozásának ötletét. A kidolgozott stratégia azonban számos kérdésre nem ad megfelelő választ, sok kérdést nyitva hagy.

Megvitatásra került korábban az EKE elnökségében ill. a nagyobb egyházi gyűjtemények megkérdezésével a **Könyvtáros etikai kódex**. Minden szakma önértékelését emeli egy ún. etikai kódex megalkotása, mely megfogalmazza azokat a követelményeket, elvárásokat, melyeket szükségesnek vél hivatása gyakorlásához. Kövécs Ildikó (*Szegedi Hittudományi Főiskola Könyvtára*) ismertette az etikai kódex felépítését, szerkezetét, méltatta jelentőségét. Megjegyezte azonban, hogy az etikai kódex tervezet, több helyen inkább a Szervezeti és Működési Szabályzatokban rögzített elvárásokat tükröz. Fontos azonban, hogy a kérdésről együtt gondolkodjunk, hiszen csak így tud az Egyesülés egységes álláspontot kialakítani a kérdésben.

Ásványi Iлона (*Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár*), az Egyesülés elnöke a szakmai nap záró akkordjaként a magyar **könyvtárügy marketingstratégiájához** ill. a **digitalizálási stratégiához** fűzött gondolatokat. A kereskedelemben használt kifejezések, mint marketing, menedzsment, PR-munka, lassan szinte minden munkaterületre beszivárognak, így például már a kulturális szférában is találkozni lehet ezekkel a fogalmakkal és kifejezésekkel. A kérdés az, hogy milyen formában állják meg ezek a fogalmak a helyüket a könyvtárügy terén, ill. szabad-e ezeket a kifejezéseket ténylegesen kifejtett tartalom nélkül ráerőltetni kulturális tevékenységekre. Tény azonban, hogy ma már nem elegendő a csendben végzett munka, fontos a „reklám” és a „menedzsment”. A nap folyamán többször szóba került a digitalizálás, amely téma elől az egyházi könyvtárak sem térhetnek ki. Az elnökségi összejöveteleken, a közgyűléseken és a levelező listán is folytak már erről megbeszélések.

Az egyházi könyvtárak helyzete ma sem könnyű, ám az Egyesülés kitartó munkájának eredményeként tapasztaljuk, hogy egyre több alkalommal kéri véleményünket szakmai kérdésekben, hívják egyeztetésekre az Egyesülés képviselőit. A szakmai műhelyek megalakulása, munkája vagy akár a szakmai nap megrendezése – melyen „külsős szakemberek” is részt vettek – erősíthetik ezt a folyamatot.

Varga Kohári Mária
Váci Egyházmegyei Könyvtár

Könyvtárosok Mainzban

2005. július 25. és 29. között tartotta évi közgyűlését az **AkthB**, a német katolikus teológiai könyvtárak munkaközössége, amelyen a 105 résztvevő között mint vendég vettem részt, amint már több mint húsz éve. A közgyűlés rendezője a mainzi egyházmegyei Martinus-könyvtár volt, helye az egyházmegye továbbképző központja, az Erbacher Hof, tárgya „**A könyv, a médiumok és a menedzsment kihívása az egyházi könyvtárakkal szemben**”. Nagyon őszintén és éles kritikával tárgyalták meg a főlshóalók az egyházi könyvtárak mai helyzetét, speciálisan a takarékoság („Sparpaket”) jegyében hozott, sok esetben igazságtalannak ítélt döntéseket. De praktikus dolgokról is volt szó, például fölhívták a figyelmet a www.vthk.de oldalon elérhető virtuális katalógusra.

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése

9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/3. sz.

A közgyűlést most is továbbképzéssel egészítették ki. Ennek előadásait egyetemi tanárok, egyetemi oktatók és a Gutenberg-múzeum munkatársai tartották, a témák Mainz városához, illetve a korai könyvnyomtatáshoz kapcsolódtak. Már a címek is izgalmasak voltak: *A könyvtáros, mint detektív* (Kötéstáblák, fragmentumok), *Fény, levegő, raktározás* (Konzerválás és restaurálás a Gutenberg-múzeumban), *A könyvtár – veszélyes munkahely*, (Munkavédelem, egészségtelen megterhelések stb. a könyvtárban), *Az ősnymtatványok korának mainzi nyomdászai* (Például Johann Neumeister), *A korai mainzi könyvnyomtatás technikája*. Számomra a legérdekesebb a nyilvános előadás volt „*A könyv létrejötte a korai újkorban*” címmel, amelyben sok példával illusztrálva a könyv útját mutatta be az előadó a kódextől az ősnymtatványokon át az antikvárig.

Most sem maradt el természetesen a 300 000 kötetes rendező könyvtár bemutatása, sem a püspökség fogadása, amelyen az egyik szponzor jóvoltából a helyi hagyományos ételeket és italokat is megkóstolhattuk, sem pedig a kirándulás. Az egyik csoport a ZDF archívumát, könyvtárát, dokumentációját nézte meg, és általános vezetésen vett részt. A másik csoport Wormsba ment, ott a zsinagógát, a zsidótemetőt, a dómot és a városi könyvtárat tekintette meg. Itt külön hangsúlyt kapott a Luther-gyűjtemény bemutatása.

A 2006-os évben a megfelelő evangélikus szervezettel közösen rendezik meg a Jahrestagung-ot június 19. és 22. között a Hannover közelében fekvő evangélikus-cisztercita Kloster Loccum-ban (www.kloster-loccum.de).

Bánhegyi B. Miksa OSB
Főapátsági Könyvtár Pannonhalma

Az Európai Teológiai Könyvtárak (BETH azaz Bibliothèque Européenne de Theologie) debreceni közgyűlése és konferenciája

Az Európai Teológiai Könyvtárak 2005. évi **közgyűlésére** szeptember 3. és 7-e között került sor Debrecenben. A házigazda Egyházkerületi és Kollégiumi Nagykönyvtár - a magyarországi Egyházi Könyvtárak Egyesülése mellett - 2004. óta önállóan is tagja a nemzetközi szervezetnek. Az összejövetelen **11 ország egyházi könyvtárosai képviselték országos szervezeteiket**, illetve intézményeiket, köztük Nagy Britannia, Németország, Franciaország, Olaszország, Svájc, Belgium és az Egyesült Államok küldöttei. Az Egyesült Államokból a hatalmas anyagi és szellemi háttérrel rendelkező ATLA (American Theological Library Assotiation) évek óta növekvő létszámú delegációval vesz részt az összejöveteleken, így az eredetileg francia tárgyalási nyelvű szervezet ülésein – a fordítás bonyodalmait kerülendő – egyre nagyobb szerepet játszik az angol nyelv, a német hozzászólások eltűnőben vannak, hovatovább csupán a jegyzőkönyvek készülnek angol mellett franciául is. Sajnos a határokon túli magyar egyházi könyvtárak ezúttal a meghívások ellenére sem jelenhettek meg, jóllehet a magyar résztvevők már a korábbi alkalmakkor is nyomtatékkal hangsúlyozták az ő jövőbeni integrálásuk fontosságát. Ennek ellenére

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése

9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/3. sz.

együttműködésre, megfigyelőként való meghívásra Románia (jelesül Erdély egyházi könyvtárai) esetében akár az Unió csatlakozás előtt is sor kerülhet. Amint az elnökség közgyűlési beszámolójából kiderült, a nemzetközi kapcsolatok más kontinensekkel is gyarapodnak, így volt már példa ázsiai küldött részvételére is.

Az egykori keleti blokk országainak egyházi könyvtárai számára nagy lehetőséget kínál a teológiai könyvekhez és szakfolyóiratokhoz való ingyenes hozzáférés, a kiállítások, rendezvények és duplumok cseréjének lehetősége. Az éves összejövetelek egyik legfontosabb része az **országos szervezetek beszámolója**, melyekből megismerhetők az egyes országok szakmai törekvései, aktuális folyamatai. Magyar részről az EKE nevében Ásványi Iлона is köszöntötte a résztvevőket, míg Berecz Ágnes a digitalizálás és elektromos könyvtárak építése terén elért szerény közös eredményeinket és lényegében az egyházi könyvtárak szakmai állapotát ismertette. Debrecen és a Református Kollégium bemutatását e sorok írója, a könyvtári és múzeumi kiállítások ismertetését kollégái vállalták magukra.

Az **ökumenikus áhítatok** alkalmával az összetartozás érzését erősítik a több nyelven felcsendülő, mindenki által jól ismert dallamok. Egy hasonló nemzetközi rendezvény nyilvánvaló szakmai hasznai mellett nem hanyagolható el az a személyes „hozádék” sem, hogy könnyebben fordulunk azokhoz a külföldi kollégákhoz, akiknek az E-mail címe mögött egy arcot is látunk, akiknek ismerjük érdeklődését, szűkebb munkaterületét, tudjuk milyen aktuális feladatok foglalkoztatják. Tagadhatatlan az is, hogy egy hasonló rendezvény a befogadó ország és város, illetve az otthont adó intézmény megismertetésének, lényegében az „országimázs” építésének is jó alkalmául szolgál. A **külföldi résztvevők távozásuk előtt beszámoltak néhány emlékezetes pillanatról**, köztük az eseményt megnyitó fogadáson egy gimnazista leány „Welcome song”-ként énekelt csángó dallamáról, az egri érseki könyvtárban kapott szívmengető fogadtatásról, a debreceni Kántus koncertjéről, végül az Országos Széchényi Könyvtár és a várnegyed látványosságairól. A belga alelnök rezüméje szerint **„a magyaroknak van stílusuk és nem halt ki belőlük a vendégszeretet.”**

Gáborjáni Szabó Botond

Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára

„Korszerű szolgáltatások, eredményes együttműködés...” Beszámoló a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Központi Könyvtárban tartott konferenciáról

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem (ZMNE) Központi Könyvtárában 2005. szeptember 15-én „Korszerű szolgáltatások, eredményes együttműködés...” címmel tartottak konferenciát. A rendezvény szervezői az OLIB-integrált könyvtári rendszeren keresztül mutattak egy lehetséges megoldást az információellátás, a vidékfejlesztés és a tudásmenedzsment XXI. századi kihívásainak kezelésére. A konferenciát Bakos Klára, a ZMNE Könyvtárának vezetője nyitotta meg, ezt követően Dr. Solymosi József tudományos rektorhelyettes köszöntötte a résztvevőket.

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése

9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/3. sz.

Dr. Ramháb Mária, a Katona József Könyvtár igazgatója „Kistelepülési könyvtár-ellátás az OLIB integrált rendszerrel” című előadásában áttekintette a könyvtárakban végbemenő informatikai változásokat, az első szövegszerkesztő programoktól egészen a ma használatos nagy integrált könyvtári rendszerekig. A továbblépés sok helyen azonban - akár hardver, akár szoftver oldalon - önerőből elképzelhetetlen, így különösen fontosak a központi és helyi pályázati támogatások, gondolva itt a SULINET, az IKB és az IHM pályázataira. Előadásában a **Kecskemét és térsége többcélú kistérségi társulásán keresztül mutatott egy lehetőséget a kistelepülések hatékony és magas szintű könyvtári ellátásának megoldására**. A Katona József Könyvtár 8 környékbeli kistelepülési könyvtárral (önkormányzattal) kötött megállapodást a könyvtári szolgáltatás ellátásáról, melynek eredményeként az eddig sok helyen még számítógéppel sem rendelkező könyvtárak egy nagy integrált rendszer, az OLIB részei lettek. A projekt célja az, hogy egységesen magas szintű szakmai szolgáltatást teremtsen a kistelepülési könyvtárakban, egységes gépesítési rendszerrel, melyek a költséghatékonyság és a szakszerűség követelményeinek is megfelelnek. Alapvető feltétel volt a rendszer kialakításánál a szélessávú internet elérhetőség, minimálisan egy könyvtárosi és egy olvasószolgálati állomás, természetesen a szolgáltató könyvtár megfelelő kapacitása, és a kistelepüléseken lévő könyvállomány rendezése (selejtezés, vonalkódok...stb.). A szerver - kliens megoldással működő rendszer **hatékony munkavégzést** tesz lehetővé, mivel **lehetőséget nyújt az együttes, szervezett gyarapításra, kizárja a párhuzamos munkát, széleskörű tájékoztatást** tesz lehetővé a kistelepülések lakói számára is, **és költségmegosztást is eredményez**. Egy ilyen komplex rendszer kialakítása és működtetése csak szoros együttműködés eredménye lehet.

Ilyen együttműködésekre van szükség a tudás „fellegvéraiban”, az egyetemeken és főiskolákon is, ahol a könyvtáraknak - könyvtárosoknak az egyes tanszékekkel, oktatókkal, kutatókkal és a hallgatókkal egyaránt jó munkakapcsolatot kell fenntartaniuk. **Alföldi Istvánné**, a Budapesti Corvinus Egyetem Központi Könyvtárának főigazgatója többek között erre hívta fel a figyelmet „Az egyetemi tudáskezelés dimenziói” című előadásában. A **felsőoktatási könyvtárak fő feladata a tudásmenedzsment, amelyhez nélkülözhetetlen a könyvtári szolgáltatások perszonalizálása**, a rugalmas térhasználat - gondolva itt a hagyományos és a virtuális térre, ugyanakkor a tudományterületek közötti szinergiák erősítése, és nem utolsósorban az egyetemen-főiskolán keletkezett tudásvagyon kezelése, láthatóvá tétele és védelme. Ez utóbbiak felvetik a jogosultság és a hozzáférhetőség problematikáját: pl. elektronikus publikációk kezelése - itt fő probléma a hozzáférhetőség kezelése, a szervezeti (pl. tanszékek-karok) tudás kezelése, publikációk rendszerezése, az elektronikus és a nyomtatott források összekapcsolásának nehézségei stb. A tudásvagyon részét képezik az egyes intézmények tanmenetei, tantárgystruktúrái, melyek kezelése szintén nehéz. A könyvtárak, különösen a felsőoktatási könyvtárak nem hagyhatják figyelmen kívül azt a tényt, hogy versenyhelyzetben vannak az információ szolgáltatás terén, hiszen a másik oldalon ott állnak a különböző internetes keresőrendszerek (pl. google), így fontos a minél szélesebb körű, minőségi és személyre szabott szolgáltatás.

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése

9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/3. sz.

A könyvtári szolgáltatások gyors és hatékony végzését segíti elő az OLIB-rendszer Enquery Management modulja („együttműködési modul”), melyről részletesen beszélt a „Folyamatok integrálása, a tudás decentralizálása” című előadásában **Bakos Klára**. A program a könyvtárba érkező kéréseket adminisztrálja, alkalmas a kérések fogadására, a feladatok kiosztására (pl. MH-külső könyvtáraihoz, csapat ill. intézményi könyvtárakhoz), felhasználói adatok rögzítésére, a válaszadásra, és teljes körű visszakeresésre is lehetőséget ad. A honvédség átalakítása nyomán megkezdődött az intézményi háttér átszervezése is. A csapatkönyvtáraknak immár nem a sorkatonák érdeklődését kielégítő közkönyvtári szolgáltatást kell nyújtaniuk, hanem elérhetővé kell tenni ezekben a külső egységekben akár a legmodernebb hadászati szakirodalmat is. Hasonlóan a Dr. Ramháb Mária által vázolt kistérségi könyvtárszervezéshez, itt is a központi könyvtár vezetésével, irányításával és az OLIB rendszerrel egy komplex ellátó rendszer szerveződik.

A Budapesti Gazdasági Főiskola Központi Könyvtárának azzal a feladattal kellett szembenéznie, hogy a **különböző karok (7) különböző könyvtári szoftverekkel feldolgozott és kezelt állományát egységbe szervezze (OLIB)** úgy, hogy az autonómiával rendelkező karok szabadon használhassák eddig bevált szoftvereiket. **Ignác Józsefné** könyvtárigazgató számolt be a feladat megoldásáról korreferátumában. A könyvtár szolgáltatásai közül kiemelte a szakdolgozatok elérhetővé tételét, amelyek immár nemcsak a főiskola könyvtári gépeiről érhetők el, hanem külső helyről is, természetesen a megfelelő jogosultságok, és a szerzői jog védelmének betartásával.

Pallósiné Dr. Toldi Mária a Berzsenyi Dániel Könyvtár igazgatója és munkatársa az OLIB rendszeren történő **állománymozgatási lehetőségeket** ismertette a konferencia résztvevőivel. Kitért azonban az OLIB rendszer hiányosságaira, amelyek közül pl. az ODR-hez való **csatlakozási nehézségeket** említette. **Bátonyi Erzsébet Viola** a KSH Könyvtárának főigazgató-helyettese előadásában vázolta azokat az **informatikai állomásokat**, melyeken keresztül a hivatal eljutott az OLIB integrált rendszer használatáig. A rendszerrel kapcsolatban beszélt az „ún. pénzügyi modulról” amely könnyebbé és áttekinthetőbbé teszi a beszerzéseket és beszámolt az **egyedi fejlesztésekről**. Ilyen egyedi fejlesztés például a statisztikai hivatal beszerzéseinél jelentős tényezőnek számító csere-dokumentumok nyilvántartását segítő program.

A rendezvényen **Horváth Zoltánné** az IQSYS Informatikai Rt. termékmenedzsere tartott rövid ismertetőt az OLIB integrált rendszerről és a közeljövő fejlesztéseiről. Előadásában ő is utalt a különböző internetes keresőkkel való **versenyhelyezetre**, ahol már nem elegendő a bibliográfiai adatok közlése, hanem a teljes dokumentumok, ill. azok megfelelő indexelése is szükséges. Fontos, hogy ne csak az adatokat szolgáltatssa a könyvtár, hanem magát az ismeretszerzést is megtanítsa. Az internet rendkívüli adatmennyiséget keringet. A jövőt tekintve feladat, hogy az informatika megfelelően tudja rendezni, kezelni ezt az információs halmazt. Fontos területté vált ezért az információ-szervezés, hogy a kutató, érdeklődő az őt érintő információhoz, meghatározott és optimalizált úton tudjon hozzájutni, az elérési utak végén ott legyenek a szolgáltatások, a keresett dokumentumok, és idővel maguk a szakértők is elérhetővé váljanak. A program kapcsán kiemelte a távoli webes keresés

lehetőségét, a Z-portált, amely helyi és külső adatportálokon való keresést tesz lehetővé egy felületen, és a VDX nemzetközi adatbázist.

A konferenciának előre láthatóan lesz folytatása, hiszen még két rendezvény foglalkozna az OLIB nyújtotta lehetőségek elemzésével: az egyik a munkahelyi könyvtárak felhasználási lehetőségeivel, a másik - amely talán az egyházi könyvtárak számára is fontos lehet - a Neumann-Ház tevékenységével, ill. a digitalizálással kapcsolatos problémákat járja majd körül.

Varga Kohári Mária
Váci Egyházmegyei Könyvtár

Beszámoló
a „Virtuális tájékozódás - virtuális tájékoztatás” című továbbképzésről
(2005. szeptember 27.)

A győri **Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár** és a **Kisalföldi Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesülete** minden évben néhány napos továbbképzést rendez a megye könyvtárosai számára. Idén a „Virtuális tájékozódás - virtuális tájékoztatás” témaköre áll a középpontban. A továbbképzés első napja szeptember 27-én volt, ahol az újfajta információszolgáltatás témaköréből hallhattunk előadásokat, amelyekből három beszámolót emelnék ki:

Tóth Máté (Könyvtári Intézet): A könyvtáros szakma szerepváltása a digitális korban

Újszerű megközelítésben hallottunk a felhasználó és a könyvtáros változó szerepéről, akiket a pályán játszó játékosokhoz és a pálya széléről irányító menedzserhez hasonlított az előadó.

Az információ keresés/szolgáltatás ugyanis versenyszerűvé vált, hiszen ára van, lehet nyerni/veszíteni stb. A felhasználó kifejezés arra utal, hogy készen tált információt fogyaszt, tehát passzív, a játékos viszont aktívan részt vesz a játékban, nemcsak várja, hanem maga is keresi a választ az Internet segítségével. A könyvtáros részéről is új szerepek, készségek kialakítására van szükség pl. információs menedzseri szerep, információs írástudás, nyelvismeret, hagyományos tudástartalmak megújult környezetben.

Bánkeszi Katalin (Neumann-ház): Olvasni jó! - az Interneten is

A gyerekek, elsősorban a 3-12 éves korosztály igényei szerint készült digitális gyűjtemény (www.olvasnijo.hu) bemutatását láttuk/hallottuk. A honlap olyan mesék, versek, énekek, mondókák, diafilmek, animációk, játékok stb. bőséges választékát kínálja, amelyek a klasszikus és értékes gyermekirodalom bemutatására és megszerettetésére kiválóan alkalmasak. Az eddigi tapasztalatok alapján nagyon népszerű a honlap: a gyerekek, a szülők és a nagyszülők egyaránt élvezik ezt a szolgáltatást.

EKE HÍRLEVÉL
Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/3. sz.

Tóth Ferenc Tibor (OSZK): LibInfo. A Magyar Könyvtárak Internetes Tájékoztató Szolgáltatása - Korreferátum: Nagy Mária (KKMK, Győr)

A LibInfo (<http://libinfo.oszk.hu/>) segítségével bárki, a könyvtárak illetékességi körébe tartozó kérdéseire kaphat - forrásokkal alátámasztott - válaszokat, könyvtárosok és egyéb szakemberek közreműködésével két munkanapon belül. A szolgáltatást egyre többen veszik igénybe, főként tanulmányokhoz, szakdolgozatokhoz és egyéni érdeklődéshez. A kérdéseket és válaszokat archiválják, de az adatbázis csak a szolgáltatásban résztvevők számára férhető hozzá. A felhasználó csak a saját kérdésére kapott választ láthatja. A válaszadáshoz hasznos linkek gyűjteménye (<http://libinfo.oszk.hu/link.php>) - témakörök szerinti csoportosításban – bárki számára elérhető és hasznos segítség lehet.

A rendezvényen elhangzott **további előadások:**

- Maier Jenő (ELTE BTK Központi Könyvtár): Az elektronikus könyv hatása a könyvtárra és szolgáltatásaira;

- Sándor Ákos (Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár): MOKKA. A Magyar Országos Közös Katalógus;

- Renkecz Anita (OSZK, MEK): A Magyar Elektronikus Könyvtár szolgáltatásai;

A továbbképzés **második része október 4-én lesz** a következő két témakörben: Etikai és jogi kérdések; Könyvtárak és szolgáltatásaik.

Samodai Éva
Főapátsági Könyvtár Pannonhalma

A Gyűjteményi Csoport közleménye

Az EKE Gyűjteményi munkacsoportjában továbbra is az a legsürgetőbb feladat, hogy az egyházi gyűjteményekben már elkészült és interneten hozzáférhető digitalizált dokumentumokról egy összefoglaló címlistát tegyünk közzé az EKE honlapján. Jelenleg a címek ellenőrzése folyik, ha a lista elkészül, erről egy azonnali híradást tervezünk az EKE levelezőlistáján.

Berecz Ágnes
Ráday Gyűjtemény

EKE HÍRLEVÉL
Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/3. sz.

MUNKATERV

2005

Július:

- A csurgói éves összejövetel „utómunkálatai” – (elnök – titkár – kamarás)
- Értesítés a pályázatként bonyolódó minisztériumi támogatásról - állományvédelmi eszközök beszerzésére (elnök)
- AKThB éves ülése Mainzban - (Bánhegyi Miksa)
- Az Országos Könyvtári Digitalizálási Terv elkészítésével foglalkozó ad hoc munkabizottság megbeszélése – (elnök)

Augusztus:

- A szeptember eleji BETH előkészítése, szervezése – (G. Szabó Botond, titkár)

Szeptember:

- BETH éves összejövele Debrecenben (G. Szabó Botond, elnök, titkár, Bánhegyi Miksa, az elnökségből: Berecz Ágnes, Köntös László, Czékli Béla)
- 2005/2006. évi munkaterv elkészítése és ismertetése az elnökséggel - körlevélben (elnök)
- A tagság tájékoztatása a közhasznúság ügyéről és egyéb aktuális ügyekről - körlevélben - (elnök)
- „Iskolai könyvtáros” munkacsoportot toborzó levél (elnök)
- 2005/3. Hírlevél– benne a részletesebb munkatervvel - (titkár)
- A csurgói éves közgyűlés pénzügyi mérlegének elkészítése (titkár – kamarás - könyvelő)
- A „Szomszédolás” program meghirdetése – (elnök)

Október:

- 1. „Szomszédolás” Szentendrén - (elnök - titkár)
- Munkacsoportok találkozója (munkacsoportok vezetői)
- A 2006. évi NKA - s pályázat benyújtása - közgyűlés megrendezésére (elnök - titkár)

November:

- 2. „Szomszédolás” - az Országos Rabbiképző Intézet és Zsidó Egyetem Könyvtárában és a Magyarországi Unitárius Egyház Könyvtárában - (elnök - titkár)
- a 2005. évi NKA pályázat elszámolása (titkár - kamarás - elnök)

December:

- A 2005. évi NKÖM pályázat megvalósításának határideje (titkár - kamarás - könyvelő)

EKE HÍRLEVÉL
Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2005/3. sz.

-
- A 2005. évi NCA pályázat megvalósításának határideje (titkár - kamarás - könyvelő)
 - 2005/4. Hírlevél (titkár)

2006

Január

- A 2005. évi NKÖM pályázat elszámolása - (titkár - kamarás - könyvelő)
- A 2005. évi NCA pályázat elszámolása - (titkár - kamarás - könyvelő)

Február

- 2006. évi NKÖM pályázat (?) elkészítése
- Adóbevallás elkészítése és benyújtása (könyvelő - kamarás - titkár)
- Gazdasági jelentés elkészítése és kiküldése az elnökségnek ill. a felügyelőbizottságnak (könyvelő - kamarás - titkár)

Március

- 2006/1. Hírlevél (titkár)
- 3. „Szomszédolás” a Ráday Könyvtárban és az Országos Evangélikus Könyvtárban) (elnök - titkár)
- Szakmai nap a gyűjtőköri együttműködésről - Munkacím: **„Gyűjtőköri együttműködés - Fölőpéldány folyóiratok, duplum könyvek kezelése, értékelése, selejtezése, ajándékozása** (elnök - titkár)

Április

- A 2006. évi szegedi éves összejevetel előkészítése (titkár - szegedi házigazdák)
- Munkacsoportok találkozója (munkacsoportok vezetői)
- Elnökségi ülés (elnök - titkár)

Május

- Szakmai nap. Munkacím: **„Az antikváriumok világa az antikvárius, a könyvgyűjtő és a könyvtáros szemével”** (elnök - titkár)

Június

- 2006/2. Hírlevél kiküldése (titkár)
- Éves összejevetelünk **Szegeden** - (felelős: közgyűlés, konferencia, szakmai nap: titkár-elnök; más programok: házigazdák)